MM Kotkamills

Lausunto

21.2.2023

Asia: U 110/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi pakkauksista ja pakkausjätteistä, asetuksen (EU) N:o 2019/1020 muuttamisesta ja direktiivin 94/62/EY kumoamisesta (pakkausjäteasetus)

Yleisesti

MM Kotkamills on itävaltalaisen MM Group -konsernin MM Board & Paper -divisioonaan kuuluva tytäryhtiö Kotkassa. Valmistamme helposti kierrätettävää taivekartonkia ja elintarvikekartonkia pakkausten valmistukseen sekä barrier-kartonkia kartonkikuppeihin, pikaruoka-astioihin ja pakasteruokapakkauksiin. Olemme kierrätettävien vesipohjaisten polymeeri-dispersiopinnoitteiden teollistamisen edelläkävijä kartonkimarkkinoilla.

MM Kotkamills haluaa kiittää mahdollisuudesta lausua Valtioneuvoston kirjelmään eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi pakkauksista ja pakkausjätteistä.
MM Kotkamills pitää myönteisenä Euroopan komission tavoitetta parantaa Euroopan sisämarkkinoiden toimivuutta ja yhtenäisyyttä pakkausten osalta, sillä pakkauksia ja pakkausjätettä koskevan direktiivin (94/62/EY) vaihteleva kansallinen täytäntöönpano on johtanut sisämarkkinoiden hajanaisuuteen.
Lisäksi tuemme voimakkaasti pyrkimyksiä ehkäistä ja vähentää pakkausjätteen haitallisia vaikutuksia ympäristöön ja ihmisten terveyteen.
Uskomme kuitenkin, että on vielä ratkaistava merkittäviä kysymyksiä, ennen kuin ehdotus voidaan panna onnistuneesti täytäntöön. Valitut poliittiset toimenpiteet ja nykyinen ehdotus eivät heijasta niitä huolenaiheita, joita teollisuus esitti ehdotuksen valmistelun aikana.

Tässä lausunnossa haluamme tuoda esiin huolenaiheemme seuraavista näkökohdista:

Puupohjaisten tuotteiden korvaaminen muovilla
Asetusehdotuksen johdanto-osan 6 kappaleessa ilmoitetaan, että tavoitteena on edistää muovien kestävämpää käyttöä. MM Kotkamills haluaa nostaa esille, että valitut poliittiset toimenpiteet, 22 artikla, joka koskee tuotekohtaisia tavoitteita HORECA-alalla, eivät johda muovien korvaamiseen. Valittu toimenpide on haitallinen ja johtaa fossiilipohjaisten muovien käytön ja tuotannon dramaattiseen

lisääntymiseen HORECA-alueella, mikä liittyy kertakäyttöisten paperipohjaisten pakkausten kieltämiseen. Tämä johtaa myös siihen, että pakkausteollisuus on yhä riippuvaisempi fossiilisista tuotteista.
Lisäksi 22 artikla, joka lisää puupohjaisten paperi- ja kartonkituotteiden korvaamista muovilla, haittaa myös johdanto-osan 13 kappaleen tavoitteiden saavuttamista, sillä siinä korostetaan tarvetta suunnitella, valmistaa ja kaupallistaa tuotteita siten, että ne ovat korkealaatuisesti kierrätettävissä ja uudelleenkäytettävissä koko elinkaarensa ajan. Puupohjaiset materiaalit, jotka voidaan kierrättää jo olemassa olevan kierrätysinfrastruktuurin avulla, tarjoavat jo tällaisen ratkaisun. Vuonna 2019 julkaistussa Rambollin tutkimuksessa[1] on jo hahmoteltu monikäyttö- ja kertakäyttöpakkausratkaisujen elinkaaripäästöjä. Tutkimuksen mukaan puupohjaisten pakkausten elinkaaripäästöt ovat 2,8 kertaa pienemmät kuin monikäyttöisillä elintarvikepakkausratkaisuilla.

Kierrätettävyyden ja puupohjaisten tuotteiden potentiaalin osalta haluamme myös kiinnittää huomiota 3 artiklassa esitettyihin määritelmiin, erityisesti "kertakäyttöpakkauksia" (23) ja "innovatiivisia pakkauksia" (37) koskeviin määritelmiin. "Kertakäyttöpakkausten" osalta katsomme, että määritelmässä olisi otettava huomioon kierrätettävyys, ei pelkästään uudelleenkäytettävyys, jotta kiertotalouden liiketoimintamallit toimisivat paremmin. "Innovatiivisten pakkausten" osalta on tärkeää, että lainsäätäjät määrittelevät selkeämmin, mitä pidetään innovatiivisena. Artikla nykyisessä muodossaan on vaikea tulkita. On epäselvää mitä edellytetään, jotta tuotetta, prosessia ja muotoilua voidaan pitää innovatiivisena.
22 artiklassa, johdanto-osan 61 kappaleessa ja liitteessä V pyritään käsittelemään HORECA-alaa ja jätteen syntymisen ehkäisemistä asettamalla uudelleenkäytettävyystavoite eri tuoteryhmille. Yhdessä uudelleenkäyttö- ja uudelleentäyttötavoitteita koskevan 26 artiklan kanssa kulutussuuntaus kääntyy sääntelyn mukaisesti uusiutuvista puupohjaisista materiaaleista hiilidioksidipäästöjä aiheuttavaan muovituotantoon. Tämän lähestymistavan taloudelliset vaikutukset metsä- ja pakkausteollisuuteen ovat raskaat, kuten myös HORECA-sektoriin. Vaatimus haittaa myös toimivien uusioraaka-ainemarkkinoiden luomista, sillä kierrätettävien materiaalien saanti on vähäisempää.

Näin ollen tämä lähestymistapa on kahdella tavalla haitallinen: [1] se lisää muovin käyttöä ja tuotantoa ja [2] haittaa sekundääristen raaka-ainemarkkinoiden muodostumista.

Kierrätyssisällön toimivuus
Muovi sekä puupohjainen paperi ja kartonki voidaan kierrättää useissa eri kierroissa lopputuotevaatimuksista riippuen. Tuore, neitseellinen kuitu otetaan käyttöön täydentämään toiminnallisuutta ja hygieniavaatimuksia (jotka ovat tiukimpia elintarvikekontakti-materiaaleille). Katsomme, että johdanto-osan 26 kappale aiheuttaa tässä suhteessa huolta, koska siinä pyritään käsittelemään kierrätettävyyden etuja ottamatta huomioon kierrätetyn sisällön toimivuutta.

[1] https://www.cepi.org/press-release-new-study-shows-that-paper-based-single-use-packaging-can-have-a-better-environmental-impact-than-reusable-packaging/

Muovien osalta on lisäksi syytä huomata, että sekundääristen raaka-aineiden markkinat, joita ei nykyään ole olemassa, jätetään huomiotta johdanto-osan 29 kappaleessa, joka koskee kierrätysmateriaalin pitoisuutta kaikissa muovia sisältävissä pakkauksissa.
Toiminnallisuuden osalta MM Kotkamills pitää myönteisenä johdanto-osan 112 kappaletta, jossa todetaan, että muovin kierrätystä ei voida laskea kierrätykseksi, jos sitä käytetään energian tuottamiseen missään muodossa. Mielestämme tämän johdanto-osan kappaleen ja koko asetuksen pitäisi olla jätepuitedirektiivissä (EY/98/2008, 4 artikla) esitetyn jätehierarkian mukainen.

Ennakoitavuuden lisääminen ja oikeusvarmuuden luominen

Ehdotuksessa säädetään myös valtuuksista antaa delegoituja säädöksiä listan täydentämiseksi, eikä ehdotuksessa esitetä selkeää aikataulua täydentävän lainsäädännön antamiselle useissa tapauksissa.
Mielestämme asetuksen muuttuvat tulkinnat eivät lisää ennustettavuutta eivätkä luo investointivarmuutta alalle. Lisäksi talouden toimijoille on annettava riittävästi aikaa sopeutua uusiin vaatimuksiin, mukaan lukien mahdollisuus myydä jo olemassa olevia varastojaan ennen tällaisten vaatimusten voimaantuloa, jolloin vältetään tarpeetonta tuhlausta ja resurssien kulutusta.

Vaatimus vahvemmasta standardeihin perustuvasta lähestymistavasta

Johdanto-osan 76 kappaleessa esitetään tarve yhdenmukaistaa vaatimuksia ja määritelmiä unionin tasolla. MM Kotkamills haluaa korostaa, että vaatimukset ja määritelmät on yhdenmukaistettava tieteellisen standardointiprosessin avulla, joka on avoimempi ja tieteellisempi kuin delegoitujen säädösten ja täytäntöönpano-ohjeiden prosessi.

Kierrätysinfrastruktuuri

Johdanto-osan 100 kappaleessa esitetään kierrätys- ja keräysinfrastruktuuria koskevat vaatimukset. MM Kotkamills haluaa korostaa, että tästä aiheutuu lisätaakkaa kunnille, jotka vastaavat infrastruktuurin rakentamisesta, ylläpidosta ja kunnossapidosta.

Yhteenveto

- PPWR:n tavoite on selkeä ja saa täyden tukemme. Uskomme vahvasti, että lainsäädännön ajantasaistaminen ja yhdenmukaistaminen on avain roskaantumisen ehkäisemiseen.
- Nykyisessä muodossaan PPWR ei tee eroa vaikeasti kierrätettävistä muovimateriaaleista valmistettujen kertakäyttöpakkausten ja laajasti kierrätettävien kuitupohjaisten materiaalien välillä.
- Olemme vahvasti sitä mieltä, että pakollisia uudelleenkäyttötavoitteita ja kertakäyttöisten kuitupohjaisten pakkausten kieltämistä koskevat rajoittavat toimenpiteet (esim. HORECA-aloilla) eivät palvele PPWR:n alkuperäistä tarkoitusta eli pakkausjätteen aiheuttaman ympäristökuormituksen vähentämistä.

- On todistettu, että kuitupohjaiset elintarvikepakkaukset voidaan kierrättää tehokkaasti, jos otetaan käyttöön sopiva keräysjärjestelmä.
- Uudelleenkäytettävät elintarvikepakkaukset (esim. astiat) eivät aina ole ympäristönäkökulmasta parempi vaihtoehto (Life Cycle Analysis).
- Uudelleenkäytettävien astioiden käyttöönotto pikaruokaravintoloissa johtaa väistämättä elintarvikkeiden jakelukustannusten kasvuun, mikä vaikuttaa lopulliseen kuluttajahintaan.
- Jos uudelleenkäytettävät ruokapalvelupakkaukset valmistettaisiin fossiilisista muoveista, se lisäisi entisestään riippuvuutta fossiilisista raaka-aineista.

Siksi pyydämme ystävällisesti ottamaan huomioon esittämämme huolenaiheemme ja olemaan soveltamatta täysin kierrätettäviin ja uusiutuviin kuitupohjaisiin pakkauksiin samoja rajoittavia toimenpiteitä kuin kierrätykseen kelpaamattomiin ja uusiutumattomiin muovipakkauksiin.